

**Repere metodologice
pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a
ciclul inferior al liceului
în anul școlar 2023-2024**

Disciplina: LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

BUCUREȘTI, 2023

Notă: Prezentul document este aplicabil la toate clasele a XI-a de liceu tehnologic special, indiferent de domeniul de pregătire profesională.

I. INTRODUCERE

PREMISE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A XI-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2023-2024

Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a, la disciplina *Limba și literatura română* au ca scop facilitarea demersului instructiv-educativ din învățământul liceal tehnologic special în anul școlar 2023-2024. La finalul anului școlar 2020-2021 a absolvit clasa a VIII-a generația de elevi care a beneficiat de un nou curriculum național pentru învățământul primar (elaborat în anul 2013) și pentru învățământul gimnazial (elaborat în 2017). Demersurile de elaborare a noului curriculum nu au continuat la nivelul învățământului liceal, pentru acest nivel de învățământ rămânând în uz programele școlare din anul 2009. Pentru a veni în sprijinul profesorilor de liceu, în vara anului 2021 au fost elaborate *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*, având rolul de a contracara posibile discontinuități între achizițiile învățării la finalul ciclului gimnazial și cele proiectate pentru clasa a X-a, în vara anului 2022 au fost elaborate *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2022-2023* și, ca o continuare a acestui demers, documentul de față vizează aplicarea programelor școlare la clasa a XI-a.

Profesorul, în special cel de limba și literatura română, are acum prilejul de a-și asuma rolul de facilitator, aplicând programa școlară în mod realist, pentru a asigura continuitate logică în implementarea curriculară.

Disciplina *Limba și literatura română* se poziționează logic în continuarea profilului de formare al absolventului de gimnaziu și deschide o perspectivă către profilul de formare a absolventului. În învățământul special, trebuie să se țină cont de particularitățile psihoindividuale ale elevilor. Finalitățile învățământului special au în vedere formarea și dezvoltarea competențelor cheie care îi permit absolventului să atingă potențialul maxim de dezvoltare, reușind să decidă asupra propriei cariere, a dezvoltării sale intelectuale și profesionale în vederea integrării socio-profesionale.

Actualele programe școlare traduc la nivelul unei discipline de studiu, o perspectivă specifică a interconectării competențelor-cheie. Astfel, ideea subsecventă tuturor programelor este aceea că fiecare disciplină are o contribuție la structurarea profilului de formare centrat pe competențele-cheie și că toate aceste contribuții trebuie să fie convergente. Acest lucru trebuie să se întâmple pentru simplul motiv că o competență-cheie nu se dezvoltă izolat și nu este apanajul unei anumite discipline.

De exemplu, competența de comunicare în limba maternă nu se formează doar la orele de Limbă română, ci fiecare disciplină din planul cadru poate avea contribuțiile sale valoroase. Nu suntem pe un teritoriu clar delimitat, ci într-o paradigmă modernă, în care fiecare disciplină are responsabilitatea și mijloacele specifice de a contribui la dezvoltarea competențelor din profilul de formare. În învățământul liceal special, elevul trebuie să fie capabil: să exprime opinii, idei, sentimente în contexte școlare, extrașcolare, profesionale, să participe constructiv la interacțiuni verbale în diverse contexte, conștientizând impactul limbajului asupra celorlalți. Aceste competențe se pot dezvolta prin intermediul orelor de limba română, formarea abilităților de comunicare, terapii și programe de intervenție, elevul învață cum să relaționeze, în situație concretă, atât la școală, cât și în viața de zi cu zi.

Limba și literatura română este o disciplină complexă, care cuprinde, în manieră integrată, trei componente:

- **componenta lingvistică**, aparținând științelor limbii, care asigură uzul corect, conștient și eficient al limbii;

- **componenta interrelațională**, aparținând științelor comunicării, care favorizează inserția socială a individului;

- **componenta estetică și culturală**, aparținând literaturii, ca artă a cuvântului, care asigură dezvoltarea complexă a personalității umane.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate, formate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei Limba și literatura română pentru învățământul liceal special, dizabilități intelectuale ușoare și moderate, orientează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclul școlar.

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare

2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare

3. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate în funcție de potențialul elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate. Acestea constituie modalități de organizare a activităților didactice, bazându-se pe diferențiere și individualizare. Astfel, fiecare cadru didactic are posibilitatea de a selecta din multitudinea exemplurilor de activități de învățare pe acelea care corespund cu caracteristicile individuale și de grup ale elevilor clasei.

Conținuturile de învățare sunt accesibile posibilităților de înțelegere ale elevilor cu dizabilitate mintală ușoară și moderată. Ele sunt orientative, putând diferi de la o clasă la alta și cu un grad de complexitate în limitele posibilităților de asimilare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor, păstrându-se principiul interdisciplinarității. De aceea, pot fi învățate cu ușurință și cu plăcere, conținutul lor fiind adecvat nivelului de înțelegere și operare a elevilor.

Paradigma prezentelor repere metodologice este una comunicativ-funcțională, incluzând atât noțiuni simple de limbă, cât și unele compuneri – corespondență și cu destinație oficială, care îi vor ajuta pe elevi în perspectiva dezvoltării relațiilor interumane, sociale și profesionale. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării și al textului literar.

Principiile actualului model sunt:

- urmărirea unui set unitar și coerent de finalități ale studiului disciplinei pe parcursul întregii școlarități obligatorii;
- adoptarea unui model didactic coerent, în cadrul căruia să apară evidentă deplasarea accentului de pe simpla achiziționare de cunoștințe pe formarea de competențe și atitudini, cu valențe ulterioare de actualizare și de extindere;
- diversificarea strategiilor, a ofertelor și a situațiilor de învățare și adaptarea acestora la grupul-țintă
- asigurarea caracterului flexibil și actual al studierii limbii române, prin conectarea sa la realitățile vieții cotidiene;
- echilibrarea ponderii acordate în studiu variantei scrise și celei orale;
- îmbinarea echilibrată a proceselor de receptare și a proceselor de producere a mesajului;

- adoptarea unei perspective consecvent comunicative, în cadrul căreia accentul să fie plasat pe aspectele concrete ale utilizării limbii.

Domeniile în care vor fi contextualizate activitățile de învățare pentru studierea limbii și a literaturii române în clasa a XI-a sunt:

- I. Literatură;
- II. Limbă și comunicare.

Programa pentru clasa a XI-a vizează consolidarea aceluiași competențe generale, valori și atitudini menționate în programa pentru clasa a IX-a, dar dezvoltă, în plus, competențe specifice noi. Ca atare, programa este structurată pe aceleași domenii de conținut.

În domeniul limbă și comunicare, vor fi consolidate și extinse cunoștințele și deprinderile de exprimare orală și scrisă și de receptare a mesajelor orale și scrise.

Domeniul literatură cuprinde următoarele module:

1. Receptarea textului literar
2. Literatură și alte arte

Studierea de către elevi a limbii române contribuie atât la formarea și dezvoltarea vorbirii acestora ca mijloc de comunicare, la asimilarea unei game bogate și variate de cunoștințe, cât și la precizarea / lărgirea treptată a cercului de reprezentări și noțiuni.

Pe lângă deprinderile de exprimare orală și comunicare independentă, elevii cu dizabilitate mintală ușoară și moderată din învățământul special trebuie să dobândească și deprinderi de citire-scriere corectă, în ritm propriu, care îi vor ajuta să se adapteze mai ușor la cerințele vieții cotidiene.

Formarea deprinderilor de citire și scriere la aceștia rămâne un proces complex ale cărui baze se pun în ciclul primar, însă procesul consolidării și mai ales procesul perfecționării lor este continuat în ciclul gimnazial.

Recomandăm valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), în manieră complementară.

În procesul de aplicare a curriculumului la clasa a XI-a învățământ liceal tehnologic special, se va ține cont de următoarele elemente:

- structura sistemului de învățământ tehnic din învățământul de masă și special din România;
- curriculumul parcurs de elevii cu cerințe educaționale speciale din învățământul special în clasele de gimnaziu;
- reperele impuse prin planurile cadru de învățământ în vigoare;
- asigurarea coerenței interdisciplinare, precum și a coerenței dezvoltării curriculare între nivelurile gimnazial și liceal ale sistemului de învățământ național;
- centrarea pe formarea/ dezvoltarea de competențe ale elevului, ca subiect al activității de predare-învățare-evaluare
- documentele europene privind achiziționarea competențelor cheie în cadrul învățământului obligatoriu:

- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01);

- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la disciplina Limba și literatura română, care să asigure inserția pe piața muncii, cât și integrarea în societate a viitorilor absolvenți.

Profesorul este direct implicat în demersul personalizat de proiectare a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor, dar și ținând cont de aspecte concrete de individualizare a învățării. Și aceste precizări implică deconstruirea unor prejudecăți.

De fapt, profesorul are libertatea contextualizării reperelor metodologice și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate; de exemplu, profesorul are întreaga libertate în a stabili

activitățile de învățare (preluând exemplele oferite de programă, modificându-le sau stabilind altele), astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă.

În concluzie, prin complexitatea structurală și de conținut, disciplina limba și literatura română contribuie la formarea și la dezvoltarea competențelor-cheie, fiind esențială în procesul de învățare pe toată durata vieții.

Demersul didactic bazat pe rezultatele învățării trebuie să sprijine corelarea dintre nevoile de competențe ale pieței muncii și oferta din educație și formare, în același timp facilitând validarea învățării rezultate din diferite contexte. Punând accentul pe ceea ce știe, poate face și înțelege un elev/tânăr cu cerințe educaționale speciale, achizițiile obținute la finalul clasei a XI-a la disciplina Limba și literatura română trebuie să ajute la deschiderea acestuia să-și găsească calea într-o lume din ce în ce mai complexă și diversă.

Organizarea parcurgerii programei va fi calibrată pe cele cinci module de învățare reprezentate de perioadele de cursuri, ținând cont de perioada vacanței "mobile" stabilite de fiecare ISJ în parte, de perioadele în care fiecare unitate de învățământ stabilește desfășurarea programelor naționale "Școala altfel" și "Săptămâna verde", precum și de stagiile de pregătire practică alocate diferit pentru fiecare clasă.

II. PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

Instrumentele de proiectare didactică (planificarea calendaristică, proiectul unității de învățare) reprezintă documente proiective care realizează asocierea dintre elementele programei școlare și cadrul de implementare practică a acesteia, în condițiile resurselor de timp ale unui an școlar. Acestea nu trebuie să reprezinte o activitate formală de elaborare a unor documente cu utilitate scăzută în practica școlară, ci trebuie gândite ca instrumente care să ducă la creșterea relevanței și eficienței activității de predare-învățare-evaluare.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Activitatea de proiectare didactică necesită ca profesorul să aibă o bună cunoaștere a programei școlare, prin:

- lectura integrală a programei școlare – care presupune ca profesorul să citească toate componentele programei școlare și să înțeleagă structura și logica internă a acesteia, rolul fiecărei componente, fără a se limita numai la lista de conținuturi sau numai la lectura programei pentru clasa a XI-a (în cazul de față);

- lectura personalizată a programei școlare – care necesită contextualizarea aplicării programei școlare la specificul elevilor și al contextului școlar, prin: alegerea activităților de învățare, stabilirea succesiunii unităților de învățare, definirea alocărilor orare asociate temelor.

Planificarea calendaristică este un document proiectiv care permite asocierea elementelor programei (competențe specifice și conținuturi), în cadrul unităților de învățare. Acestea le sunt alocate unități de timp (număr de ore și săptămâni) pe care profesorul le consideră optime pe parcursul unui an școlar. Documentul de referință pentru elaborarea planificării calendaristice este programa școlară.

Elaborarea planificării calendaristice presupune parcurgerea următoarelor etape:

- stabilirea asocierilor și a corespondențelor dintre competențele specifice și conținuturile programei școlare (Prin ce conținuturi se pot realiza competențe specifice?);

- stabilirea unităților de învățare, respectând prevederile din programa școlară și logica disciplinară (Care sunt unitățile majore ce vor fi vizate prin învățarea elevilor?);
- stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare (Care este succesiunea logică a unităților de învățare, în structura anului școlar?);
- structurarea parcursului (Planificarea calendaristică acoperă integral programa școlară? Se asigură raportarea corectă la structura modulară a anului școlar 2023-2024? Timpul alocat fiecărei unități de învățare este suficient? Parcursul planificat este eficient și adecvat elevilor cărora se adresează? etc.).

Planificarea calendaristică cuprinde următoarele elemente:

- *Unități de învățare* (sunt identificate de profesor în programa școlară);
- *Competențe specifice* (se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare);
- *Conținuturi* (se menționează titluri/teme selectate din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare);
- *Număr de ore alocate* (numărul de ore este stabilit de către profesor);
- *Perioada calendaristică* (se precizează săptămâna sau săptămânile în care vor fi abordate temele);
- *Observații* (se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice).

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele caracteristici:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

Proiectul unității de învățare cuprinde următoarele elemente:

- *Competențe specifice* (se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitatea de învățare);
- *Conținuturi* (sunt identificate și selectate/detaliat din programa școlară, pentru a oferi cadrul de structurare a competențelor specifice vizate);
- *Activitățile de învățare* (sunt stabilite de profesor, în funcție de variate aspecte);
- *Resurse* (sunt identificate în mod concret resursele de învățare necesare și cele disponibile, resurse de timp, de loc, forme de organizare a elevilor);
- *Evaluare* (se menționează modalitățile de evaluare (continuă, sumativă) ce vor fi utilizate în cadrul unității de învățare).

Potrivit planurilor-cadru de învățământ în vigoare, disciplinei **Limba și literatura română** îi sunt alocate trei ore pe săptămână în trunchiul comun, la nivelul învățământului liceal tehnologic special.

În urma evaluării inițiale se va realiza planificarea calendaristică în funcție de nivelul de achiziții, tipul și gradul de dizabilitate, particularitățile psiho-emoționale și cognitive ale elevilor. În situația în care se constată diferențe mari între nivelul așteptat și nivelul real de achiziții, se pot organiza activități remediale de învățare.

Activitățile de învățare propuse nu trebuie să îngreuneze libertatea profesorului de proiectare a demersului didactic urmărit pentru atingerea competențelor generale și specifice ale disciplinei. Astfel, profesorul poate:

- să schimbe ordinea parcurgerii elementelor de conținut

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

- să grupeze în unități de învățare, în diverse moduri, elementele de conținut cu respectarea logicii interne de dezvoltare a conceptelor
- să aleagă sau să organizeze activități de învățare adecvate condițiilor concrete din clasă

Conținuturile propuse în continuare pentru achiziționarea de cunoștințe și dobândirea de competențe la disciplina Limba și literatura română pentru elevii din învățământul liceal tehnologic sunt orientative, profesorul având libertatea de a selecta unele în favoarea altora, de a aloca un număr mai mic sau mai mare de ore în funcție de specificul/profilul/specializarea profesională și de nivelul achizițiilor anterioare.

Ținând cont de conținuturile prevăzute în programele școlare în vigoare din învățământul de masă și din învățământul special, în funcție de gradul și tipul de dizabilitate al elevilor cu cerințe educaționale speciale din învățământul special propunem următorul model de planificare calendaristică la clasa a XI-a:

**PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
ANUL ȘCOLAR 2023-2024**

Unitatea școlară: .....

Profesor: .....

Aria curriculară: **LIMBĂ ȘI COMUNICARE**

Disciplina: **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

Clasa: a **XI**-a

Nr. ore alocate: **3 oră/săpt.** (TC);

Manual: **Limba și literatura română**, Editura Art. Autori: Adrian Costache, Florin Ioniță, M.N. Lascăr, Adrian Săvoiu

Structura anului școlar 2023-2024 aprobată prin OME nr. 3800/09. 03.2023

Modulul 1 – 11 septembrie 2023 - 27 octombrie 2023; 7 săptămâni x 3ore= 21 ore/modul

Modulul 2 – 6 noiembrie 2023 - 22 decembrie 2023; 7 săptămâni x3 ore= 21 ore/modul

Modulul 3 – 8 ianuarie 2024 - 16 februarie 2024 7 săptămâni x3 ore= 21 ore/modul

Modulul 4 – 26 februarie 2024 - 26 aprilie 2024; 5 săptămâni x3 ore= 15 ore/modul

Modulul 5 – 8 mai 2024 - 21 iunie 2024; 6 săptămâni x3 ore= 18 ore/modul

Modulul	Unitatea de învățare	Nr. ore	Săptămâna	Observații
I	Fundamente ale culturii române. Perioada veche	21	S I-S VII	
II	Perioada modernă. Curente literare: Clasicismul și Romantismul Pașoptismul.	21	S VIII- S XIV	
III	Perioada modernă. Junimea și Marii Clasici. Curente literare: Romantismul. Eminescu	21	S XV- S XXI	
IV	Perioada modernă. Curente literare: Realismul – Ioan Slavici. Symbolismul – George Bacovia	15	S XXII-S XXVI	
V	Perioada interbelică. Orientări tematice în romanul interbelic. Proza	18	S XXVII - S XXXII	

Modulul I : 11 septembrie 2023 - 27 octombrie 2023 = 7 săptămâni x 3 ore= 21 ore/ modul

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Activități de învățare	Săptămâna	Evaluare
Evaluare inițială		Recapitularea principalelor noțiuni de teorie literară, de limbă și comunicare însușite în clasa a X-a (tipuri de texte, noțiuni de vocabular, elementele comunicării verbale etc.) Prezentarea manualului și a programei Test predictiv Analiza testului predictiv	3 1 1 1	-exerciții recapitulative de vocabular: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; exerciții de analiză și interpretare a unor elemente de teorie literară (acțiune, conflicte, personaje, etc.)	S 1-2	- observare sistematică a elevilor - evaluare scrisă
Fundamente ale culturii române	1.5. Utilizarea, în exprimarea proprie, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantică, compatibile cu situația de comunicare; 2.1. Analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ; 2.6 aplicarea conceptelor de specialitate în analiza și discutarea textelor literare studiate; 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în comunicarea monologată și în cea dialogată;	Originea și evoluția limbii române • fondul autohton traco-dac • latinitatea limbii române • influența slavă • împrumuturile în limba română • scrisul și tipăriturile • limba română literară Limbă și comunicare: Norma literară - aspecte evolutive ☐ Limbaj standard. ☐ Limbaj literar. ☐ Limbaj colocvial. ☐ Limbaj popular, arhaic, regional. Noile norme lingvistice conform DOOM3 Evaluare	3 3 2 1	- Activitate în grup: Ciorchinele: se propune drept centru al ciorchinelui sintagma Formarea limbii române - Exerciții de identificare a originii unor cuvinte uzuale; - Alcătuirea unei liste cu termeni de diferite origini; -Activitate de identificare a modificărilor ortografice, ortoepice, morfologice după DOOM -Exerciții de ortografie (modificări ortografice în DOOM) -Exerciții de ortoepie (modificări ortoepice în DOOM) <i>Exerciții de morfologie (modificări morfologice DOOM)</i>	S 3 S 4- 5	- Observarea sistematică - Portofoliu - Prezentare ppt -Fise de evaluare formativa

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

	3.1. Identificarea structurilor argumentative în vederea sesizării logicii și a coerenței mesajului					
Perioada veche	1.5. Utilizarea, în exprimarea proprie, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice, compatibile cu situația de comunicare;	Curențe culturale/ literare în secolele XVII-XVIII Umanismul și Iluminismul - prezentare sintetică; Umanismul în cultura europeană; Umanismul în cultura română; Cronicarii moldoveni Conștiința istorică	3		S 6	
	2.1. Analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;					
	2.6 aplicarea conceptelor de specialitate în analiza și discutarea textelor literare studiate;	Iluminismul în cultura europeană; Iluminismul în cultura română.	3		S 7	
	1.3. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în comunicarea monologată și în cea dialogată;	Limbă și comunicare - Textul argumentativ				
	3.1. Identificarea structurilor argumentative în vederea sesizării logicii și a coerenței mesajului					

Modulul 2 – 6 noiembrie 2023 - 22 decembrie 2023; 7 săptămâni x3ore= 21 ore/modul

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Activități de învățare	Săptămâna	Evaluare
<p>Perioada modernă.</p> <p>Curențe literare: Clasicismul și Romantismul</p> <p>Pașoptismul</p>	<p>1.1. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de texte.</p> <p>2.1. Analiza principalelor componente de structură, compoziție și de limbaj;</p> <p>2.4. Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor literare;</p> <p>3.2. Compararea unor argumente diferite pentru formularea judecăților proprii;</p> <p>3.3. Elaborarea unei argumentări orale și scrise pe baza textului studiat;</p> <p>1.5. Utilizarea în exprimarea proprie a normelor ortografice, de punctuație și ortoepice, folosirea adecvată a unităților lexico-semantice comparabile cu situația de comunicare;</p>	<p>Clasicismul</p>	3	- exerciții de identificare a trăsăturilor nuvelei	S 8	Observarea sistematică a elevilor
		<p>Romantismul</p>	3	- exerciții de identificare a particularităților de compoziție și de structură în nuvelă	S9	
		<p>Perioada pașoptistă. Context</p>	3		S 10	
		<p>Rolul literaturii în perioada pașoptistă</p>	3		S 11	
		<p>Alexandru Lăpușneanul de Costache Negruzzi - discutarea fragmentelor din manual; reactualizarea unor concepte operaționale însușite în anii anteriori: nuvela romantică, personaj romantic</p>	3	- caracterizarea comportamentului personajului principal din nuvela	S 12	
		<p>Limbă și comunicare</p> <p>☐ Cum scriem despre o epocă sau un curent literar</p> <p>☐ Registre stilistice: registrul arhaic al limbii</p> <p>☐ Diverse tipuri de monolog și dialog pe teme de interes curent sau pornind de la textele literare studiate</p>	3	- exerciții de compoziție și de comunicare - Exerciții de identificare a arhaismelor și de explicare a semnificației acestora din nuvela istorică Alexandru Lăpușneanul de C. Negruzzi	S 13	
		<p>Evaluare</p>	3	- identificarea pe textul literar propus a elementelor de limbaj caracteristice tipurilor de limbaj amintite	S 14	Test

Modulul III : 8 ianuarie 2024 - 16 februarie 2024 - 7 săptămâni x3ore= 21 ore/modul

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Activități de învățare	Săptămâna	Evaluare
Perioada modernă. Junimea și Marii Clasici. Curente literare: Romantismul. Eminescu	1.4. Receptarea adecvată a sensului / sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise 2.4. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog; 2.1. Analiza principalelor componente de structură de compoziție și de limbaj specifice textului narativ; 2.4. Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor; 3.2. Compararea unor argumente diferite pentru formularea judecăților de valoare proprii; 3.3. Elaborarea unei argumentări orale și scrise pe baza textelor studiate;	Junimea și Marii Clasici.		- Conversație pe tema creației eminesciene		
		Curente literare: Romantismul.	3	Exerciții de definire a operei lirice și de identificare a trăsăturilor acesteia;	S15	
		Mihai Eminescu - prezentare generală a vieții și a operei - temele creației	3	Exerciții de lectură și interpretare a textului; Exerciții de explorare a textului;	S 16	
		- Luceafărul de Mihai Eminescu - izvoare de inspirație, temă, motive poetice; interpretări posibile; particularități artistice.	3	Exerciții de explorare a textului: identificarea temelor, motivelor, elementelor de compoziție	S 17	Observarea sistematică a elevilor
		Limbă și comunicare • Denotație și conotație • Figuri de stil • Moduri de expunere	6	Comentarea unor secvențe poetice Exerciții de reflecție	S 18 - 19	Chestionare orală
Recapitulare/ Evaluare/ Discutarea lucrărilor	3	Exerciții de redactare exerciții de comunicare orală și dialogată - exerciții de identificare - exerciții de caracterizare a personajelor	S 20	Test		
			3	- exerciții de analiză literară și interpretare -exerciții de receptare critică -exerciții de comunicare	S 21	

Modulul IV : 26 februarie 2024 - 26 aprilie 2024; 6 săptămâni x3ore= 18 ore/modul

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Activități de învățare	Săptămâna	Evaluare
<p>Perioada modernă. Curente literare:</p> <p>Realismul – Ioan Slavici.</p> <p>Simbolismul – George Bacovia</p>	<p>2.2. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic</p> <p>2.4. Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a extelor literare studiate</p> <p>3.2. Compararea unor argumente diferite pentru formularea judecăților proprii</p>	<p>Realismul: prezentare generală (context istoric); trăsături; reprezentanți.</p>	3		S22	
		<p><i>Moara cu noroc</i> de Ioan Slavici –</p> <p>construcția subiectului și a discursului narativ;</p> <p>construcția personajelor;</p> <p>modalități de caracterizare</p>	3	<p>Exerciții de explorare a textului: identificarea temei, motivelor, elementelor de compoziție, construcția subiectului și a discursului narativ, construcția personajelor, modalități de caracterizare</p>	S 23	<p>Observarea sistematică a elevilor</p> <p>Chestionare orală</p>
		<p>Simbolismul: prezentare generală (context istoric); trăsături; reprezentanți;</p> <p><i>Plumb</i> de George Bacovia</p> <ul style="list-style-type: none"> • comentarea particularităților stilistice ale poetului • încadrarea poeziei în simbolism 	3	<p>Exerciții de identificare și ilustrare a trăsăturilor personajelor și a tipologiilor umane în care se încadrează</p>	S 24	<p>Test</p> <p>Observarea sistematică a elevilor</p>
		<p>Limbă și comunicare: Structuri discursive (argumentative)</p> <p>Limbă și comunicare. Calitățile stilului</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Expresivitatea în limbajul comun și în limbajul poetic. ☐ Folosirea corectă a formelor flexionare ☐ Utilizarea corectă a elementelor de relație 	3	<p>Cunoașterea sensului corect al cuvintelor, în special al neologismelor</p>	S 25	<p>Chestionare orală</p> <p>Teste</p>
		<p>Evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Textul narativ în proză ☐ Textul poetic 	3	<p>- exerciții de identificare a sensului figurat al cuvintelor și a figurilor de stil</p> <p>- exerciții de analiză literară și interpretare</p> <p>-exerciții de comunicare</p>	S 26	

Modulul V 8 mai 2024 - 21 iunie 2024; 6 săptămâni x3ore= 18 ore/modul

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Activități de învățare	Săptămâna	Evaluare
Perioada interbelică. Orientări tematice în romanul interbelic Proza interbelică	1.1. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de texte; 1.2. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise; 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog; 1.4. Redactarea unor compoziții despre textele studiate și alcătuirea unor texte funcționale sau a unor proiecte; 1.5. Utilizarea, în exprimarea proprie, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantică, compatibile cu situația de comunicare 2.4. Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor literare studiate 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog; 1.2. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise; 2.1. Analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ; 2.2. Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului literar;	Modernism și tradiționalism	3	Exerciții de rezumare a textului	S27	Observarea sistematică a elevilor
		Romanul balzacian - Enigma Otiliei de George Călinescu - problematica romanului; - construcția subiectului și a discursului narativ; - particularități de realizare a personajelor	3	Exerciții de identificare a particularităților de construcție a subiectului	S28	Chestionare orală
		Romanul psihologic: Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război de Camil Petrescu. - problematica romanului; - construcția subiectului și a discursului narativ; - particularități de realizare a personajelor	3	Exerciții de identificare a particularităților discursului	S 29	Test
		Romanul psihologic: Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război de Camil Petrescu. - problematica romanului; - construcția subiectului și a discursului narativ; - particularități de realizare a personajelor		Exerciții de evidențiere a instanțelor narative		Observarea sistematică a elevilor
		Limbă și comunicare. ☐ Folosirea corectă a formelor flexionare ☐ Utilizarea corectă și adecvată a sensurilor pe care le au cuvintele în context (mai ales neologismele); ☐ Rolul elementelor nonverbale și paraverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică	3	Identificarea și ilustrarea trăsăturilor anumitor personaje		Chestionare orală
				Vizionarea unor fragmente de film		Observarea sistematică a elevilor
				Cunoașterea sensului corect al cuvintelor, - exerciții de identificare a sensului figurat al cuvintelor și a figurilor de stil - exerciții de analiză literară și interpretare -exerciții de comunicare - exerciții de comunicare orală și dialogată - exerciții de identificare	S 30	Teste

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

Recapitulare finală	2.3. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic.		6	- exerciții de analiză literară și interpretare -exerciții de receptare critică -exerciții de comunicare	S 31 - 32	
---------------------	--	--	---	--	-----------	--

Notă:

- Planificarea calendaristică este întocmită în conformitate cu Planul-cadru de învățământ pentru clasa a XI-a, învățământ tehnologic, programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasa a XI-a, aprobată prin OMECT nr. 4598/31.08.2004, structura anului școlar 2023-2024 aprobată prin OME nr. 3800/09. 03.2023 și metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică.
- Numărul de ore din prezenta planificare are o valoare orientativă și, de asemenea, intervalul de săptămâni din structura anului școlar.
Planificarea calendaristică se va modifica/ajusta în funcție de intervalele (săptămânile) de desfășurare a stagiilor de instruire practică comasată stabilite la nivelul fiecărei unități de învățământ.
Modalitatea în care este organizat anul școlar 2023-2024 pentru filiera tehnologică apare într-un ordinul ministrului educației nr. 3.941 din 7 aprilie 2023.
- În conformitate cu OME nr. 3800/09. 03.2023 privind structura anului școlar 2023-2024, se are în vedere:
  - „Școala altfel” și „Săptămâna verde” au loc în perioada 11 septembrie 2023 – 26 aprilie 2024, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Cele două programe se planifică în module diferite. (**modul de învățare**).
  - Prin excepție de la prevederile menționate mai sus, „la clasele din învățământul liceal — filiera tehnologică, din învățământul profesional și din învățământul postliceal, în perioadele dedicate programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” se organizează activități de instruire practică

III.EVALUAREA GRADULUI DE ACHIZIȚIE A COMPETENȚELOR ANTERIOARE

O eficiență sporită a învățării poate fi asigurată prin diversificarea tipurilor de evaluare aplicate în procesul didactic.

Misiunea noastră ca dascăli este de a pregăti elevul pentru „a fi” și „a deveni”, pentru autonomie, pentru autoeducație și autoevaluare. În condițiile învățământului românesc de astăzi, se impune o altă manieră de abordare a evaluării rezultatelor școlare, un model de proiectare / realizare a procesului integrat de predare – învățare – evaluare mai eficient, centrat, cu adevărat, pe elev. Activitățile de evaluare trebuie proiectate din perspectiva nevoilor de formare ale celui educat. Este necesar ca evaluarea să fie centrată pe aspectele ei formative, astfel încât să cultive și să susțină interesul elevilor pentru studiu, să-i îndrume în activitatea de învățare.

În contextul curriculumului centrat pe competențe, evaluarea gradului de dobândire a acestora dobândește o importanță crescută. Pe de altă parte, accentul pe elev, respectiv pe activitatea de învățare, evidențiază deplasarea accentului de la evaluarea produselor învățării la evaluarea proceselor cognitive în timpul activității de învățare.

Instrumentul de evaluare reprezintă un element constitutiv al metodei, prin intermediul căruia elevul ia la cunoștință sarcina de evaluare. El este cel „care pune în valoare atât obiectivele de evaluare, cât și demersul inițiat pentru a atinge scopul propus”. Alegerea celor mai adecvate metode și instrumente de evaluare reprezintă o decizie importantă în vederea realizării unui demers evaluativ pertinent și util. Pedagogul belgian Gilbert De Landsheere aprecia că: „O evaluare corectă a învățământului nu va putea fi posibilă niciodată cu ajutorul unui instrument unic și universal. Trebuie să ne orientăm ferm spre o abordare multidimensională (...)”. (Stanciu, M., 2003, p.284)

După cum este cunoscut, evaluarea inițială prezintă două funcții dominante, respectiv, funcția prognostică și funcția diagnostică. Acest tip de evaluare se poate face printr-un test docimologic, printr-un chestionar sau pur și simplu printr-un dialog profesor-elevi. Sigur, se pot pune întrebări legate de evaluarea inițială: Când ar trebui să aibă loc? În prima săptămână din noul an școlar sau după două-trei săptămâni? Să fie după o recapitulare prealabilă? Ce competențe au fost formate sau dezvoltate și sunt de folos în abordarea disciplinei? Rolul evaluării inițiale nu este acela de a-l “prinde” pe elev că nu știe. Este un instrument care arată profesorului, dar și elevului, care este punctul de plecare în noul an școlar. Dacă evaluarea inițială reușește să dea măsura cât de cât exactă a ceea ce știu sau nu elevii, dacă se vor identifica nevoile acestora, profesorul va ști cât de lungă va fi perioada de recuperare/remediere și mai ales pe ce conținuturi să pună accent pentru remediere, în formarea noilor competențe specifice.

Este de la sine înțeles că o astfel de evaluare, chiar dacă se finalizează cu o notă, nu se consemnează în catalog. În concluzie, rolul testelor inițiale este acela de a stabili puncte de reper de la care profesorul pleacă în demersul său didactic pe parcursul unui nou an școlar. Corelate cu notele primite de elevi la evaluările din timpul anului școlar, rezultatele la testele inițiale trebuie să fie punctul de plecare al progresului școlar – un instrument de măsurare a acestuia și un reper calitativ al muncii profesorului și al celei a elevului.

Este recomandabil ca profesorii să folosească în mod adecvat scopurilor educaționale toate tipurile de evaluare: inițială, continuă și sumativă, evaluare de proces, de produs și de progres. De asemenea, pentru a-i motiva pe elevi, se vor folosi metode și instrumente complementare de evaluare: observarea sistematică a comportamentului elevilor, portofoliul, autoevaluarea. Pentru

realizarea studiilor de caz se vor folosi investigația și proiectul ca metode complementare de evaluare.

În vederea evaluării gradului de achiziție a competențelor dobândite în clasele anterioare este necesară o evaluare inițială centrată pe competențe, cu rol diagnostic și prognostic, care să indice nivelul achizițiilor învățării raportate la curriculum (măsurarea gradului de realizare a competențelor vizate) și, eventual, organizarea activităților remediale, acolo unde este cazul.

Evaluarea inițială are roluri multiple:

- asigură o diagnoză cu privire la nivelul de pregătire a elevilor la debutul clasei a XI-a;
- constituie bază pentru planificarea de către profesor a eventualelor demersuri de remediere a competențelor insuficient dezvoltate;
- are rol reglator, oferind repere pentru o proiectare curriculară autentică și realistă în clasa a XI-a, pe baza unor decizii documentate;
- motivează elevul pentru implicarea în învățarea viitoare pe parcursul clasei a XI-a;

Astfel planificată, evaluarea inițială devine parte integrată a procesului didactic și poate fi valorificată ca experiență de învățare. În această perspectivă, evaluarea inițială ar trebui să fie motivantă și nestresantă, să fie prilej de verificare/actualizare/revizuire a nivelului de pregătire.

Proiectarea evaluării inițiale se va baza pe sarcini de evaluare variate care să vizeze competențele clasei a X-a din aria curriculară Limbă și comunicare.

Prezentăm, în cele ce urmează, un model de test de evaluare inițială însoțit de baremul de evaluare și de notare pentru clasele XI-a de la filiera tehnologică, învățământ special:

EVALUARE INIȚIALĂ **Testul 1** **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

Textul 1

” Priveam pe fereastra clasei și visam cu ochii deschiși la aventuri, când am zărit farfuria zburătoare.

Am clipit din ochi și am privit iarăși – însă era tot acolo: un disc cromat strălucitor care descria zigzaguri pe cer. [...]

Am încercat să-mi păstrez calmul. Mi-am reamintit că eram un om al științelor exacte, chiar dacă de obicei luam doar nota 8 la materiile respective.

M-am uitat iarăși la obiect. Tot nu-mi puteam da seama ce era, însă știam ce nu era – nu era un meteorit. Nici balon meteo sau gaze de mlaștină sau fulger globular. Nu, obiectul zburător neidentificat pe care-l priveam cu propriii mei ochi nu provenea în mod clar de pe acest Pământ.

Bineînțeles, nu crezusem niciodată că s-ar putea întâmpla cu adevărat. Chiar dacă vizitatorii extraterestri ar fi decis realmente să survoleze această planetă verde-albastră micuță și cu totul neînsemnată, niciun extraterestru care s-ar fi respectat n-ar fi ales vreodată orașul meu natal, Beaverton din statul Oregon!

Am tras pe furie cu coada ochiului la prietenii mei cei mai buni, Cruz și Diehl, care stăteau amândoi în banca din spatele meu. Însă în clipa de față erau angajați într-o controversă în șoaptă și niciunul nu se uita spre fereastră. M-am gândit să încerc să le atrag atenția, dar mă temeam că obiectul putea să dispară în orice secundă și nu voiam să ratez ocazia de a vedea totul eu însumi.

Am revenit cu ochii către fereastră, la timp ca să văd alt fulger argintiu-strălucitor, când farfuria zburătoare a gonit lateral peste peisaj, apoi s-a oprit și a plutit staționar, înainte de a porni iarăși. Plutire staționară, deplasare. Plutire staționară, deplasare.

Era clar că se apropia.

Armada, de Ernest Cline

Textul 2

Fascinat încă din copilărie de ideea de a zbura, Henri Coandă a fost un elev mediocru, însă un inventator de geniu. Cel care a creat avionul cu reacție a avut însă și multe alte brevete, la fel de fascinante și cât se poate de actuale.

Deși la început era să rămână corigent la matematică, ulterior, datorită unor profesori de excepție, Henri Coandă a devenit un elev excepțional, pasionat de această disciplină.

A fost șef de promoție la Școala Superioară de Aeronautică și Construcții Mecanice din Paris, iar apoi și-a început activitatea profesională pe șantierele celebrului inginer Gustave Eiffel.

Henri Coandă a avut 250 de brevete de invenții în domenii foarte diferite. Merită menționate aici tunul fără recul din dotarea avioanelor militare, o instalație de desalinizare a apei marine și proiectul aerotubexpresul, un mijloc de transport care putea atinge 500 km/h.

Desigur, una din cele mai interesante invenții este aerodina lenticulară prea puțin cunoscută în prezent. Deși nu a fost niciodată un proiect secret, această “farfurie zburătoare” zace acum uitată în Muzeul Tehnic” Dimitrie Leonida” din Parcul Carol.

<https://stirileprotv.ro/stiri/stiinta/henri-coanda-romanul-vizionar-care-a-inventat-farfuria-zuratoare-si-trenul-de-mare-viteza.html>

1. Transcrie, din textul 1, doi termeni din câmpul lexical al școlii. (4 puncte)

.....
.....

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. (4 puncte)

Un titlu alternativ sau subtitlu care s-ar potrivi pentru acest text este :

- a Farfuria zburătoare
- a. Beaverton
- b. La școală

Răspunsul corect:

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. (4 puncte)

Naratorului nu îi vine să creadă că este vizitat de extratereștri:

- a. Pentru că este un om al științelor exacte.
- b. Pentru că așa i-au spus prietenii lui.
- c. Pentru că nu așa i-a zis mama.

Răspunsul corect:

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. (4 puncte)

Ce disciplină îl pasiona pe elevul Henri Coandă?

- a. Matematica

- b. Informatica
- c. Inventica

Răspunsul corect:

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte. (6 puncte)

	Corect	Incorect
Henri Coandă a construit Turnul Eiffel.		
Primul prototip al farfuriei zburătoare a fost obținut în 1932.		
Farfuria zburătoare proiectată de Henri Coandă este acum la Muzeul Invențiilor din Paris		
Cruz și Diehl privesc spre geam.		
Farfuria zburătoare a survolat orașul Beaverton.		
Pământul este o planetă micuță, verde - albastră.		

6. Precizează în enunț un reper spațial și un reper temporal, identificate în textul 1. Justifică cu câte o secvență ilustrativă : (8 puncte)

.....

.....

.....

.....

.....

7. Prezintă un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență din fiecare text. (10 puncte)

.....

.....

.....

.....

.....

8. Care este motivul pentru care Henri Coanda a devenit un elev pasionat de matematică? Valorifică informațiile din textul 2. (10 puncte)

.....

.....

.....

.....

9. Consideri că este important pentru carieră să ai rezultate bune la școală ? Răspunde într-un text de 10 – 15 rânduri, valorificând experiența personală / culturală și informațiile din textul 2 (20 puncte)

.....

.....

.....

.....

.....

SUBIECTUL II

20 puncte

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

4 puncte

Sunt despărțite corect ambele cuvinte din seria:

- a) far-fu-rie, zbu-ră-toa-re.
- b) far-fu-ri-e, zbu-ră-toa-re
- c) fa-rfu-ri-e, zbur-ă-toa-re
- d) fa-rfu-rie, zb-ură-toare

Răspunsul corect:

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

4 puncte

Antonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: Extraterestrii au decis să trăiască pe această planetă verde-albastră micuță și cu totul neînsemnată.”

- a) Să locuiască, mare,
- b) Să moară, mare,
- c) Să viețuiască, mică

Răspunsul corect:

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

4 puncte

Sinonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: ” Extraterestrii au decis să viziteze această planetă verde-albastră micuță și cu totul neînsemnată.”

- a. Au zis, nescrisă
- b. Au murit, neimportantă
- c. Au hotărât, neimportantă
- d. Au vrut, ne semnificativă

Răspunsul corect:

4. Rescrie textul de mai jos corectând greșelile de orice natură

8 puncte

Ecstraterestri sau bucurat că a văzut zăpadă pe pământ.

.....
.....
.....

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(70 de

puncte)

A.

1. scrierea a doi termeni din câmpul lexical al școlii **4 puncte**
2. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **4 puncte**
3. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **4 puncte**
4. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **4**

puncte

5. 1 punct pentru stabilirea corectitudinii/incorectitudinii fiecăruia dintre enunțuri; notarea a două variante de răspuns pentru un enunț – 0 puncte

	Corect	Inc corect
Henri Coandă a construit Turnul Eiffel.		x
Primul prototip al farfuriei zburătoare a fost obținut în 1932.	x	
Farfuria zburătoare proiectată de Henri Coandă este acum la Muzeul Invențiilor din Paris		x
Cruz și Diehl privesc spre geam.		x
Farfuria zburătoare a survolat orașul Beaverton.	x	
Pământul este o planetă micuță, verde - albastră.	x	

6. Precizarea unui reper spațial și unui reper temporal – 2 puncte (1 x 1 punct). Precizarea reperelor în enunțuri – 2 puncte. Justificarea cu câte o secvență ilustrativă - 2 puncte. Corectitudinea exprimării – 2 puncte ..... (8 puncte)

7. – precizarea unei legături, la nivelul conținutului, care se poate stabili între cele două texte date - **2 puncte**

– prezentarea legăturii precizate: prezentare adecvată și nuanțată – **3 puncte**; schematică – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct; lipsa prezentării – 0 puncte 3 puncte

- justificarea răspunsului cu o secvență semnificativă din text – **4 puncte**

- corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – **1 punct**

8. Explicarea motivului pentru care Henri Coanda a devenit un elev pasionat de matematică – 4 puncte: explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență semnificativă din text – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct;

corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct - **(10 puncte)**

- 9.** – formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție 1 punct
– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară,
în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. 2 x 2 puncte = 4 puncte
– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate:
dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. 2 x 2 puncte = 4 puncte
– valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. 3 puncte + 1 punct = 4 puncte
– formularea unei concluzii pertinente 1 punct
– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. 2 puncte
– respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) 1 punct
– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) 1 punct
– așezarea în pagină, lizibilitatea 1 punct
– respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte 1 punct
În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL II

1. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **4 puncte**
2. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **4 puncte**
3. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **c** **4 puncte**
4. corectarea greșelilor și adăugarea semnelor de punctuație și de ortografie:

Extraterestrîi s-au bucurat că au văzut zăpadă pe pământ.

4 x 2 puncte = 8 puncte

TEST INIȚIAL – VARIANTA 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 2 ore**
- **Se acordă 10 de puncte din oficiu**

SUBIECTUL I (40 puncte)

Citește următorul text:

*Leul s-a-mbrăcat odată
Într-o piele de măgar,
Să colinde țara toată
Din hotar până-n hotar,
Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători)
Cu noroadele-i blajine de supuși rumegători.*

*Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Niște lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Și-ntr-o clipă îl înșfacă, grămădindu-l la mijloc.*

*- Stați, mișeilor! Ajunge, - că vă rup în dinți acuși!
(Strigă leul, apărându-și pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtați voi oare cu iubiții mei supuși?...*

*Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Și de frică se făcură mici, ca niște cățeluși.
- O, măria-ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, -
Semănai așa de tare
C-un măgar adevărat!...*

(Leul deghizat, George Topîrceanu)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect. 4 p

Leul se îmbracă în:

- a) Blană de urs
- b) Piele de vulpe
- c) Piele de măgar

Răspunsul corect:

2. Indică sensul din text al secvenței „să colinde”. 6 p.
3. Menționează statutul pe care îl are leul, utilizând informațiile din textul dat. 6 p.
4. Explică motivul pentru care lupii îl prind pe leu și încearcă să îl rănească. 6 p.
5. Precizează o caracteristică a lupilor, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. 8 p.
6. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură a leului, așa cum reiese din textul dat. 10 p.

SUBIECTUL AL II-LEA (20 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul citat.

SUBIECTUL al III-lea (30 puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic liric studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat;
- analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.

- Se acordă 10 de puncte din oficiu.

Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

1. scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: c.....**4 p**

2. indicarea sensului din text al secvenței date – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct

6 puncte

3. menționarea statutului pe care îl are leul – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct

6 puncte

4. precizarea unei caracteristici a lupilor – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență semnificativă din text – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct

6 puncte

5. explicarea motivului pentru care lupii îl prind pe leu: precizarea motivului – 2 puncte; explicare nuanțată – 4 puncte/încercare de explicare – 1 punct; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct

8 puncte

6. prezentarea unei trăsături a leului, așa cum reiese din textul dat: precizarea trăsăturii – 4 puncte; prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte/încercare de prezentare – 2 puncte 4 puncte – respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct 2 puncte

10 puncte

SUBIECTUL al II-lea (20 puncte)

Conținut – 16 puncte

– prezentarea perspectivei narative din textul dat:

- prezentare adecvată și nuanțată, – 16 puncte/prezentare ezitantă– 6 puncte/simpla precizare a perspectivei narative – 2 puncte

Redactare – 4 puncte

– utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică 6 puncte

- precizarea perioadei, a curentului cultural/literar sau a orientării tematice: 2 puncte

- numirea a două trăsături ale perioadei, ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate: 2 x 1 punct = 2 puncte
- evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea textului: 2 x 1 punct = 2 puncte
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat 6 puncte
- precizarea temei: 2 puncte;
- câte 2 puncte pentru comentarea oricăror două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic – 2 x 2 puncte = 4 puncte (comentarea adecvată – 2 puncte; încercare de comentare – 1 punct)
- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales 2 x 3 puncte = 6 puncte
- analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru textul poetic – 3 puncte; analiza fiecărui element ales, fără justificarea relevanței – 2 puncte/abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere 1 punct
  - logica înlănțuirii ideilor 1 punct
  - abilități de analiză și de argumentare 3 puncte
  - relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte/relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte/schematism – 1 punct
  - utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monotone – 1 p.) 2 puncte
  - ortografia (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) 2 puncte
  - punctuația (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) 2 puncte
  - așezarea în pagină, lizibilitatea 1 punct
- În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

IV. RECOMANDĂRI PENTRU CONSTRUIREA NOILOR ACHIZIȚII

În urma evaluării inițiale, după ce s-a constatat nivelul de achiziții al elevilor, profesorul se găsește în etapa de proiectare a demersului didactic în vederea construirii noilor achiziții. În acest sens, cum s-a demonstrat anterior, comparația între documentele curriculare anterioare și documentele țintă oferă date valoroase despre strategia didactică de urmat. Se vor relua din programele anterioare elementele de legătură cu noua programă, dar și elementele care nu au fost suficient exploatate.

Una dintre cele mai importante discipline în studiile pedagogice este metodologia predării.

Profesorii ar trebui să fie obișnuiți cu diferite metode de predare pentru a face față diversității în clasă. Diversitatea este o caracteristică tipică a unei clase, cauzată de diferențele dintre nivelurile, interesele, genul, abilitățile, mediul cultural și familial al elevilor și dificultățile de învățare.

În acord cu Cadrul european DigCompEdu, a fost aprobat recent cadrul de competențe digitale ale profesionistului în educație (OME nr. 4159/2022), care descrie 22 de competențe digitale organizate în următoarele 6 domenii:

- utilizarea tehnologiilor digitale în comunicarea și interacțiunile profesionale ale cadrelor didactice cu colegi, elevi, alți actori educaționali;
- utilizarea, crearea și partajarea responsabilă a resurselor digitale;
- utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în diferitele etape ale procesului de predare-învățare.
- utilizarea strategiilor digitale pentru îmbunătățirea strategiilor de evaluare;
- valorificarea tehnologiilor digitale pentru implicarea activă a elevilor în învățare;
- facilitarea dobândirii competențelor digitale de către elevi.

Astfel, profesorul are nevoie de competențe pentru a utiliza tehnologiile și resursele digitale atât ca mijloace de comunicare didactică, cât mai ales ca modalități de structurare a proceselor de predare, învățare și evaluare în forme și modalități inovative și flexibile, cu resurse variate, cu implicarea activă, creativă și reflexivă a elevilor în propria învățare – urmărind dezvoltarea competențelor specifice din programele școlare (inclusiv cele corespunzătoare clasei a XI-a). Integrarea optimă, critică și creativă a tehnologiilor și resurselor digitale în procesul educațional permite o mai bună centrare pe elev și facilitează strategii didactice inovative (ex. clasa inversată/ flipped classroom, învățarea bazată pe proiect), care:

- implică elevul în activități de învățare diversificate;
- facilitează accesul la o varietate de resurse informaționale;
- permit abordarea unor sarcini de învățare care se bazează pe comunicarea între elevi și lucrul pe grupe;
- cresc implicarea și autonomia elevului în propria învățare;
- asigură premise pentru transferul achizițiilor de învățare în noi contexte.

Aplicațiile digitale de învățare contribuie simultan la dezvoltarea tuturor componentelor unei competențe, cu o pondere mai mare asupra acelor care sunt direct vizate de funcționalitățile respectivei aplicații digitale.

Pentru familiarizarea elevilor cu elementele de conținut și terminologia specifică unei anumite unități de învățare, se pot organiza:

- activități de documentare individuale sau de grup, utilizând enciclopedii online; teste de cunoștințe aplicate prin instrumente sociale de tip clickers (ex. kahoot);
- jocuri tematice video care oferă elevilor o experiență autentică de interacțiune într-un anumit mediu (ex. o epocă istorică, evidențiind obiceiuri, vestimentație, arhitectură specifică etc.)

Pentru scrierea literară, individuală sau prin colaborare, se pot folosi fișe de lucru, aplicații de pagini wiki.

Pentru analiză literară, dezvoltarea gândirii critice, crearea și gestionarea unor inventare adnotate de resurse digitale, pot fi folosite site-uri de social bookmarking (ex. diigo.com/) sau bloguri (edublogs.org).

Pentru coordonare, motricitate fină și viteză de reacție se pot utiliza simulatoare video.

Pentru cultivarea unei atitudini responsabile în diferite situații de viață, se pot utiliza lumi virtuale în care vor fi create avatare pentru diferite roluri socio-profesionale (ex. cluburi tematice, firme de exercițiu).

Profesorii au la dispoziție o multitudine de resurse digitale deschise utile pentru predare-învățare-evaluare, care s-au dezvoltat cu prioritate în perioada școlii la distanță.

În acest context, este foarte important ca profesorii să aibă abilități specifice pentru:

- a identifica, a evalua și a selecta resursele digitale potrivite în acord cu competențele vizate nivelul elevilor;
- a crea și a modifica resursele digitale – proprii sau preluate de la alți profesori – prin adaptarea la scopul propus al învățării, la grupul de elevi și la contextul de predare;

- a respecta regulile privind drepturile de autor atunci când folosesc, modifică și partajează resurse și să protejeze conținutul și datele sensibile.

Pentru identificarea, selectarea și adaptarea resurselor digitale de învățare, precum și pentru partajarea resurselor elaborate de profesori, recomandăm :

- <https://digital.educred.ro/>
- <https://digitaledu.ro/>
- <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale>

Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale contribuie la:

- facilitarea unor abordări inovative de evaluare;
- monitorizarea constantă a progresului elevilor;
- oferirea de feedback rapid către elevi cu privire la rezultatele evaluării;
- autoevaluarea propriilor strategii de predare și adaptarea acestora la nevoile elevilor.

Evident, elevii cu dizabilități de învățare au nevoie de sprijin. Încurajarea profesorilor și ajutorul specialiștilor, curriculum adecvat, organizare, programa, sistem de evaluare, cooperare între profesori, cadre didactice și părinți, o atmosferă școlară pozitivă - acestea sunt doar câteva dintre căile spre succes. Toți copiii pot învăța într-o anumită măsură. Același lucru este valabil și pentru elevii cu CES, care de fapt pot avea foarte mult succes în procesul de învățare. În ceea ce privește limba română succesul poate depinde de complexitatea limbii, gramaticii, ortografiei, fonologie etc.

Profesorii, care ar trebui să respecte diferențele de învățare ale elevilor, sunt încurajați să facă unele schimbări utile în abordarea, metodele, resursele sau modalitățile lor de predare.

Profesorii trebuie să identifice preferințele elevilor, oferindu-le chestionare și după evaluare și feedback vor stabili stilul de învățare al fiecărui elev.

Variatatea dizabilităților, a abilităților scrise-citite face posibilă pentru fiecare elev să selecteze și să citească o carte, să finalizeze activități conexe și să se angajeze în activități deschise -discuții de răspuns în care elevii pot împărtăși, compara și contrasta modul în care au tratat diferitele cărți și probleme conexe. Oferă copiilor posibilitatea de a împărtăși punctele lor de vedere și să își exprime incertitudinile pe măsură ce învață să trăiască cu frații, prietenii și colegii, comunitatea.

Predarea se bazează pe :

- (a) abilitățile de înțelegere preced abilitățile productive în învățarea unei limbi;
- (b) abilități dobândite prin transfer către alte abilități;
- (c) predarea ar trebui să accentueze sensul mai degrabă decât forma; și
- (d) predarea trebuie să reducă la minimum stresul elevului.

Demersul de construire a achizițiilor viitoare:

- păstrați în centrul atenției elevul și nu eticheta; elevii cu CES sunt persoane cu personalitate. Elevul ar putea fi introvertit, extrovertit, creativ etc.

- încurajați și folosiți activități care dezvoltă empatie și înțelegere în sala de clasă în orice moment; de exemplu, multe activități pot implica găsirea lucrurilor pe care le aveți în comun sau care sunt diferite. Exploatați acest tip de activitate lingvistică.

- oferiți elevilor posibilitatea de a prezenta și exersa limbajul în moduri diferite și în sensuri diferite.

- elaborați un sistem de mentorat de la egal la egal sau de prieteni, în care cursanții se ajută reciproc și împărtășesc abilități.

- instrucțiuni clare, concise,graduale;oferiți-le în ordinea în care doriți să se facă și foarte simplu. Evitați secvențialele. Verificați oferind un exemplu și obținând un exemplu de la elevi.

- folosiți un limbaj pozitiv în clasă. Spuneți ce doriți să facă elevii, nu ce nu doriți să facă.

- folosiți imagini vizuale pentru a consolida regulile și rutinele. Puneți un set de imagini care prezintă diferite părți ale lecției - ascultare (ureche), vorbire (gură), scriere (stilou) citire (carte) și puneți-le pe tablă la începutul lecției pentru a arăta ordinea zilei.

- gândiți-vă la nevoile elevilor dvs. și construiți un plan de așezare. De exemplu, elevii cu dizabilități de auz vor trebui să stea lângă profesor, elevii cu ADHD trebuie să stea departe de puncte de distragere a atenției, cum ar fi ferestrele și caloriferele.

Există multe **strategii** care sunt esențiale pentru o bună predare în general; aplicarea atentă a acestora este esențială pentru studenții CES:

1. În primul rând, toate aspectele lingvistice, inclusiv citirea, ortografia / scrierea, ascultarea, vorbirea, exercițiile de gramatică și vocabular, ar trebui abordate cumva în fiecare lecție. Toate aspectele sunt la fel de importante pentru învățarea unei limbi. Astfel, abordarea multor aspecte / domenii lingvistice în aceeași lecție oferă de obicei mai multe opțiuni și posibilități care ar trebui să le permită elevilor să dobândească cunoștințe.

2. În al doilea rând, profesorii ar trebui să predea într-un mod explicit, deoarece elevii pot avea probleme cu înțelegerea și utilizarea corectă a modelelor fără explicații explicite. Subiectele și conținutul pot fi împărțite în segmente / părți mici și predate individual. Mai mult, subiectele pot fi predate într-o ordine logică, în timp ce elevii sunt îndrumați și direcționați de profesor. Scopul predării explicite este de a oferi instruire ghidată în înțelegerea de bază a abilităților date.

Utilizarea predării explicite într-o clasă este cu adevărat importantă pentru pronunție, citire și ortografie adecvate;

3. Indiferent ce carte sau curs folosește un profesor, este recomandat să analizeze cu atenție fiecare unitate din ea.

Uneori, unitățile din manuale sunt adesea destul de lungi și pline de elemente lingvistice noi. Este benefic pentru elevi (și probabil și pentru profesor) să taie fiecare unitate în unități mai mici, secvențiate logic. Acest lucru permite profesorului să se concentreze asupra predării, să explice modul în care noile aspecte de cunoaștere se conectează cu cele anterioare și să lucreze cu exerciții mai profundat.

4. Folosirea „predării multisenzoriale” este destul de eficientă. Programele de predare multisenzoriale sunt concepute pentru a permite cursanților să înțeleagă cunoștințele folosind nu unul dintre simțurile sau canalele lor, ci cât mai multe posibil. Predarea multisenzorială se referă la utilizarea simultană a tehnicilor vizuale, auditive și kinestezico-tactile pentru a spori memoria și învățarea. Se fac legături în mod constant între vizual (ceea ce vedem), auditiv (ceea ce auzim) și kinestezico-tactil (ceea ce simțim). Este o metodă de predare eficientă atunci când profesorii și elevii lor se bazează pe toate cele trei căi de învățare, mai degrabă decât să se concentreze pe o metodă de memorie / rechemare, o metodă de urmărire sau o metodă fonetică. Învățarea multisenzorială are loc atunci când un profesor prezintă obiective de învățare și materiale de învățare în așa fel încât elevii să poată învăța văzând, auzind, atingând (hands-on) și a spune (kinestezic oral). Predarea multisenzorială include o varietate de materiale utilizate în afară de mișcarea corpului. Există carduri de culoare și formă, imagini, mese, țesături și alte materiale. Mai mult, jocurile pot fi folosite ca activități care ar trebui să prezinte limbajul într-un mod multisenzorial și amuzant. Cu cât un profesor este mai creativ și mai inventiv, cu atât activitățile multisenzoriale vor fi încorporate în lecție.

5. O altă abordare utilă este predarea într-un mod meta-cognitiv sau meta-lingvistic. Această abordare oferă oportunități de a procesa corect conceptele de limbă prin verbalizarea unei anumite activități lingvistice, cum ar fi pronunția și formarea structurii și formarea de cuvinte gramaticale. O abordare meta-cognitivă îi poate ajuta pe elevi să învețe cum să preia controlul propriei lor învățări prin definirea obiectivelor de învățare și monitorizarea progresului lor.

Elevii vor avea nevoie de predarea specifică a vocabularului pentru a înțelege un subiect sau un text. Activitățile menite a facilita achiziționarea vocabularului pot include următoarele:

- Utilizați un element vizual pentru a introduce subiectul, de exemplu, un model, diagramă, desen animat sau fotografie. Exersați vocabularul și dezvoltați un fond de cuvinte. Afișați pe o diagramă sau cereți elevilor să eticheteze propria copie a elementului vizual.
- Grupați vocabularul în categorii alocate profesorului sau permiteți elevilor să determine propriile categorii. În discuția ulterioară, elevii își explica alegerile.
- Potrivți un cuvânt cu definiția acestuia sau identificați o definiție corectă din mai multe opțiuni.
- Dacă este cazul, puneți cuvinte pe un continuum, de ex. ou, lavă, pupă, omidă, fluture.
- Dezvoltați familii de cuvinte folosind cuvinte asociate.

Strategiile de citire se concentrează pe a-i ajuta pe elevi să înțeleagă sensul din text. Profesorii pot alege dintre următoarele activități :

- Citiți textul cu voce tare pentru întreaga clasă sau pentru un grup mic de studenți cu nevoi speciale pentru a ajuta la înțelegere și a demonstra o lectură fluentă.
- Faceți explicită funcția caracteristicilor specifice ale limbajului, de ex. „Pe de altă parte înseamnă că scriitorul va vorbi despre o viziune opusă.”
- Gândește-te și notează. În urma unei solicitări, elevii nu mai citesc și notează o întrebare, o idee sau o legătură pe care au făcut-o cu textul.
- Gândiți-vă la partajarea perechii. În loc să pună o întrebare de clasă la care răspunde o persoană, fiecare elev scrie un răspuns la întrebare și îl împărtășește cu colegul său

Profesorii pot contribui la crearea unui climat de învățare pozitiv, care să promoveze competențele socio-emoționale, prin strategii specifice:

- acordarea de feedback pozitiv și constructiv elevilor, pentru a promova așteptări ridicate și a facilita gândirea critică, învățarea profundă;
- implicarea elevilor în rezolvarea de sarcini provocatoare în planul învățării și al intereselor de cunoaștere;
- promovarea siguranței, conectării și interacțiunilor suportive cu elevii;
- organizarea și gestionarea explicită a clasei, prin reguli corecte și coerente;
- asigurarea de sprijin comportamental pozitiv pentru elevi și strategii de gestionare preventivă a situațiilor de risc;
- promovarea relațiilor de susținere între elevi, prin care dau dovadă de preocupare unii față de alții, se sprijină împotriva hărțuirii și a violenței, rezolvă constructiv conflictele și îi includ pe toți colegii în activitate;
- organizarea de consultări frecvente între profesor și elevi în timpul activităților de învățare;
- organizarea unor variate contexte de lucru în care elevii colaborează în grupuri;
- utilizarea de evaluări colaborative, inclusiv autoevaluarea și evaluarea între colegi.

V. ADAPTAREA LA PARTICULARITĂȚILE/CATEGORIILE DE ELEVI CU DIZABILITĂȚI

Pornind de la contextul și aspectele specifice ale studierii limbii române în unitățile de învățământ special, se impune o abordare metodologică și lingvistică nuanțată, care are în vedere îmbogățirea permanentă a vocabularului, activizarea fondului lexical cunoscut de elevi și utilizarea acestuia în contexte variate, formarea exprimării corecte, adecvate contextului de comunicare.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare

diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate), au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Procesul de adaptare curriculară este unul permanent, fie că se referă la programe, planificări, activități de învățare sau instrumente de evaluare, la școala în format fizic, hibrid sau online.

Se recomandă folosirea, în activitățile de limbă română, a metodelor activ-participative, a învățării prin cooperare, a valorificării cântecului, jocului, a activităților de pedagogia dramei, a colaborării profesor – elev, în vederea însușirii limbii române.

Procesul instructiv-educativ presupune folosirea competențelor de comunicare orală și scrisă realizate atât prin metode tradiționale, cât și prin metode activ-participative, completate de metode alternative (metoda lui Meixner, PECS, LMG, metoda Globală), ținând cont de particularitățile psihoindividuale ale elevilor urmărind evidențierea transferurilor interdisciplinare.

Aplicându-se metode diferite se obțin rezultate bune în pregătirea elevilor. De asemenea, însușirea unor cunoștințe noi poate deveni mai dificilă sau mai ușoară pentru unii și aceiași elevi, în funcție de metodele utilizate. În același timp, s-a putut constata că exersarea funcțiilor intelectuale este condiționată nu numai de conținuturile date, ci și de forma în care acestea sunt aduse la cunoștința elevilor, adică de metodele utilizate.

Implicarea activă și interactivă a elevilor cu întregul lor potențial intelectual, fizic, afectiv-motivațional și volițional, cu creativitatea și productivitatea lor, reprezintă premisa unei instruirii eficiente, interactive, care își propune ca rezultat, elaborarea de noi structuri cognitiv-intelectuale, afective, motivaționale și voliționale operaționale. Astfel, activizarea reprezintă un rezultat al instrucției/autoinstrucției și educației/autoeducației și, deopotrivă, o premisă a unei instrucții/autoinstrucții și educații/autoeducații eficiente, de nivel superior. Dintr-un participant pasiv și docil, din obiect al învățării, elevul devine subiect activ al unei activități orientate de propriile sale nevoi și interese educaționale.

Profesorul este cel care creează mediul educațional favorabil, stimulat și interesant pentru învățare în clasă, iar elevul este cel care aduce ceva din viața lui, din afara școlii sau experiența lui de viață. În cadrul orelor de limba și literatura română, se pot folosi o multitudine de metode care să stârnească interesul elevilor. Elevii citesc cu plăcere orice text dacă li se orientează atenția, curiozitatea și interesul față de acesta. De cele mai multe ori, aceste metode îi solicită pe aceștia să formuleze întrebări referitoare la text, întrebări care să-i stimuleze pe colegii lor în căutarea răspunsurilor. Nici unii, nici ceilalți nu ar reuși să facă acest lucru, dacă nu ar citi textul cu atenție. Animația îi cuprinde și atunci când întrebarea pusă are mai multe soluții. Uneori, metodele îi antrenează în citirea pe roluri prin dramatizări, prin organizarea și distribuirea rolurilor în echipă, precum și prin folosirea unui vocabular propriu în replicile lor. Dezbateră unor probleme care îi interesează, folosind argumente ”pro” și ”contra”, îi ajută să decidă dacă acceptă sau nu valorile și ipotezele din text.

Receptarea mesajelor și a informațiilor se face prin comunicare elev-elev sau profesor-elev, ceea ce contribuie la învățarea de tip activ.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Ea trebuie corelată cu toate activitățile didactice. Abordarea comunicativ-funcțională impune atât evaluarea inițială la începutul anului școlar, cât și cea formativă cu scopul urmăririi progresului înregistrat de fiecare elev, în parte. Competențele de comunicare vor fi evaluate pe tot parcursul anului școlar.

Evoluția copilului va fi înregistrată, comunicată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Se va evalua competența de receptare (înțelegerea după auz), de producere orală (vorbirea), citirea corectă, lectura comprehensivă, scrierea cuvintelor, a propozițiilor cu respectarea convențiilor limbajului scris.

Se recomandă cu prioritate tehnici moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini.

În practica școlară s-au îmbunătățit metodele și tehnicile de evaluare în scopul realizării unor corelații eficiente între predare-învățare-evaluare și pentru a atinge dezideratele propuse pentru formarea personalității autonome, libere și creatoare utilizându-se în paralel cu metodele tradiționale.

Este recunoscut faptul că aceste metode de evaluare constituie o alternativă la formulele tradiționale a căror prezență domină. Alternativele oferite constituie opțiuni metodologice și instrumentale care îmbogățesc practica evaluativă evitând rutina și monotonia.

Proiectând și realizând activități de predare-învățare-evaluare bazate pe strategii didactice interactive, profesorul poate oferi elevilor numeroase ocazii de a se implica în procesul propriei formări, de a-și exprima în mod liber ideile, opiniile și de a le confrunța cu cele ale colegilor, de a-și dezvolta competențele metacognitive.

În procesul instructiv-educativ la elevii cu D.M.U. sau D.M.M. se recomandă utilizarea următoarelor metode activ-participative:

- Brainstormingul;
- Diagrama Venn;
- Explozia stelară;
- Predicțiile;
- Jocul de rol;
- Cubul;
- Mozaicul;
- Știu/vreau să știu/am învățat;
- Ciorchinele;
- Învățarea prin cooperare;
- Ce se vede? Ce se aude? Ce se simte?;
- Grupați/lucrați în perechi/comunicați;
- Pălăriile gânditoare;
- Turul galeriei;
- Jurnalul dublu;
- Cadranele;
- Jocul didactic;
- Portofoliul;
- Hărțile conceptuale;
- Proiectul;
- Jurnalul reflexiv;
- Tehnica 3-2-1;
- Metoda R.A.I.;
- Studiul de caz;
- Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului;
- Fișa pentru activitatea personală a elevului;
- Investigația;
- Interviu;

- Înregistrări audio și/sau video.

Când vorbim despre elevi cu cerințe educaționale speciale, pentru a asigura dezvoltarea și valorificarea resurselor lor cognitive, afective și acționale, pentru a-i „instrumenta” în vederea adaptării și inserției optime în mediul socio-profesional, este esențială construirea unor strategii didactice bazate pe acțiune, aplicare, cercetare, experimentare. Astfel, li se va crea elevilor ocazia de a practica o învățare de calitate, de a realiza achiziții durabile, susceptibile de a fi utilizate și transferate în diverse contexte instrucționale și nu numai. Beneficiind de o îndrumare competentă, având suportul unor profesori care îi respectă și sunt interesați continuu de ameliorarea nivelului lor de achiziții și competențe, elevii vor avea posibilitatea să realizeze obiectivele învățării și să finalizeze cu succes această activitate. În plus, și șansele lor de reușită socială vor spori considerabil.

VI. BIBLIOGRAFIE:

- Ordin 3218/21.03.2014 Ministerul Educației Naționale privind aprobarea planurilor - cadru de învățământ pentru învățământul profesional special și a notei de fundamentare privind elaborarea acestora;
- Planul-cadru de învățământ pentru ciclul inferior al liceului tehnologic special;
- Programa școlară Limba și literatura română clasa a IX-a ciclul inferior al liceului, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 5099/09.09.2009 ;
- Programa școlară Limba și literatura română clasa a X-A ciclul inferior al liceului, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 5099/09.09.2009 ;
- Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasa a XI-a, aprobată prin OMECT nr. 4598/31.08.2004;
- Marin Iancu, Rodica Lăzărescu, Limba și literatura română, Editura Corint ;
- Adrian Costache, Florin Ioniță, M. N. Lascăr, Adrian Savoiu, Limba și literatura română, Manual pentru clasa a X-a, Editura ART Educațional;
- Adrian Costache, Florin Ioniță, M. N. Lascăr, Adrian Savoiu, Limba și literatura română, Manual pentru clasa a XI-a, Editura ART Educațional;
- Gherguț, A., Frumos, L. Raus, G. (2016). *Educația specială. Ghid metodologic*, Ed. Polirom, Iași;
- Vlad, E. (1999). *Evaluarea în actul educațional terapeutic*, Ed. Prohumanitate, București;
- Programa școlară aprobată prin ordin al ministrului nr.5235 /01.09.2008 Anexa 1 pentru disciplina Citire-Scriere-Comunicare, Clasele I - X, dizabilități mintale severe, profunde și/sau asociate;
- Programa școlară aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017 Anexa nr. 2 pentru disciplina Limba și literatura română clasele a V-a – a VIII-a;
- https://educatiaccontinua.edu.ro/upload/1599245301_LLRLR%20GIMNAZIU_EDP%20PENTRU%20BT.pdf

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC SPECIAL

AUTORI:

Coordonator ME – prof. MITRAN LIANA MARIA

Cadru didactic	Unitatea școlară de proveniență
Rof Claudia	Inspectoratul Școlar Județean Caraș-Severin
Gîrniceanu Cristina	Școala Profesională Specială pentru Deficienții de Auz "Sf. Maria" București
Danciu Liliana	Liceul Tehnologic "Dacia" Caransebeș
Baba Carina-Anca	Liceul Special "Sf. Maria" Arad
Rugină Carmen Lidia	Liceul de Arte "Sabin Păuța" Reșița